

‘Η θεά του Έρωτος Αφροδίτη δδηγεί τήν όρραία Έλένη από δωμάτιο του Πάριδος.

(Έργον του Φλάξιμαν).

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ Κ. ΝΑΠΟΛ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗ

..... Τ’ ΑΝΕΛΠΙΣΤΑ ΚΑΛΑ ΕΝΟΣ ΚΑΚΟΥ

‘Ο Παναγής, συνάδελφός μου στο γραφείο — και πού θα ήταν ό καλύτερός μου φίλος, άν δεν είχε τό φοιητό αυτό ελάττωμα — είχε τήν αθεράπειτη μαγία τών άπεραντολόγων συζητήσεων. Τό συζητητικό, σ’ αυτή τήν ιστορία, ήταν δια ό Παναγής, κάνοντας αυτές τίς συζητήσεις, δεν προσπαθούσε, και δε φιλοδοξούσε, ν’ αλλάξει τίς ιδέες κανενός, ούτε, κ’ ό ίδιος, νά μεταπεισθεί. Τς έκανε, απλώς, γιά τή συζήτηση, ‘Υποστήριζε δια, αφού ό άνθρωπος είχε τό θείο χάρισμα του λόγου, έπρεπε νά τό χαιρέτα, χωρίς διακοπή! ‘Αν και δε συμφωνώ μ’ αυτή τήν άποψη — κ’ ούτε κανέναν άλλος συμφρονούσε — ήμαστε όλοι ύποχρεωμένοι, στο γραφείο, στο δρόμο ή στο τραίνο, όταν ό διάβολος μάς έρχοιγε κοντά του, νά ύποτασσώμεθα, γογγύοντας ή όχι, στην εγωιστική αυτή μαγία του...

‘Ο Παναγής, δε μάς χροστούσε χάρη, γ’ αυτή τήν άνεκτήμητη θυσία : όπως όλοι οι μεγάλοι φίλαροι, πού καλλιεργούν αυτό τό πάθος, δεν έβλεπε, στη ρήμη τής κουβέντας του, τήν καταδίση μας και τήν απόγνωση μάς! ‘Εξακολουθούσε νά πιστεύει πώς εκείνο τό μαρτυρικό χαμόγελο, πού άκινητούσε στη μορφή μάς, όταν τύχανε και λέφταμε στα νύχια του, ήταν ένα χαμόγελο χαράς κ’ ευδαιμονίας, γιά τήν τύχη πού μάς έφερε κοντά του! ‘Η αυταπάτη μας δεν τόν έδιγε, κ’ ούτε μπορούσε νά τή φανταστεί...

«Ν’ αγαπάς τούς φίλους σου, με τίς άδυναμίες τους» — έτσι λέει κάποια παροιμία. Και σύμφωνα μ’ αυτή τήν παροιμία, αγαπούσαμε κ’ έμεις τόν Παναγή. ‘Αλλά πού πολύ τόν αγαπούσαμε τήν ώρα πού μάς έδινε τό χέρι...

‘Ημαστε δέκα, στο ίδιο γραφείο, κ’ ή δουριά μάς ήταν πληχτική. Μέσ’ στη μεγάλη σάλα πού δουλεύαμε, δεν άκουγόταν, μέρα — νύχτα, τίποτ’ άλλο, παρά ό κρότος τής γραφομηχανής. Κι αυτός ό κρότος, πού δε σταματούσε, έμμοιαζε, κάπως, σέ πολλά σημεία, με τή λήμα του καλού μας φίλου! ‘Ηταν ή ίδια άπληγής σκατούρα, ό ίδιος φροβερός έννευρισμός... ‘Ολοι διηφούσαμε γιά λίγη σιωπή!

Και τή χαρμόμαστε αυτή τή

σιωπή, κάθε Κυριακή, και κάθε σκαλή. Μας φωνόταν πώς μάς χάρριζαν τόν κόσμο. Πηγαίναμε στούς κινηματογράφους (ήταν βουβόι, τήν εποχή εκείνη — από τότε μίλησαν κ’ αυτοί!), κάναμε ταξιδάκια κ’ έκδρομές — πάντα σέ μέρη ήσυχα, και δίχως φροαρίες — περνούσαμε σχεδόν χαριτωμένα. Τόν Παναγή, άν και τόν αγαπούσαμε, γιατί ως άνθρωπος είχε χρυσή καρδιά — δεν τόν παίρναμε ποτέ στις έκδρομές μάς : τόν άποφείγαμε σχεδόν, και τόν φροβόμασσε, όπως ό διάβολος φροβάτα τό λιβάνι. Κάποτε, στις άρχές τής γνωριμίας μάς — μόλις είχε προσήμφθει στην έταιρία — είχαμε γελαστεί, δυό — τρείς φορές, και τόν είχαμε καλέσει στην παρέα : αλλά μόλις καταλάβαμε τό πάθος του, δεν τόν ξανακάλεσε κανένας. Τό φέρομό μάς αυτό δεν τόν σωφρόνισε. ‘Εξακολουθούσε τό χαβά του — ως ότου μάς άνάγκασε κ’ έμάς, νά συσσωματωθούμε έναντιον του, σ’ ένα είδος κοιμωχίας Ισράεζ, γιά τήν ύμνα και γιά τήν περιφροήση τής κινδυνεύουσής ήσυχίας μάς... ‘Όταν μάς εβρισκε μαζί, συγκεντρωμένους, γλυτόναμε προσοχηνά τόν κίνδυνο : όταν, όμως, μάς πετύχανε μονάχους — θήματα φροχά κ’ άντεράσσωστα — έπωφελείτο, και μάς άλλαζε τήν πίστη! ‘Ηταν οά μάν ύποσινειδητή έκδιχηση, γιά τή μικρή μάς τή συνομοσία...

Κι όμως, σ’ αυτή τή φοβερή του φροαρία, σ’ αυτή τή ακατάσχετη του λήμα, χροστούω — πρέπει νά τ’ όμολογήσω — τό διαίημα ζωντανός, έτούτη τή στιγμή!

Είχαμε πάρει άδεια, έγώ κ’ ό Παναγής, τό προτετασμένο καλοκαίρι — άδεια γιά δεκαπέντε μέρες — με τό σκοπό νά πάμε, κ’ έμεις, κάπου, σ’ ένα νησί ή σέ μίαν άερογαλιά, γιά νά ξεσκάσουμε και νά ξεκουραστούμε, σαν ταλαιπωρημένοι χροστιανοί. ‘Ο Παναγής θα τραβούσε γιά τήν Τήνο. Λέν έννοούσα, με κανένα τρόπο, νά τόν άκολουθήσω στο ταξίδι, και νά βρεθώ, μαζί του, στο Ιδιο τό νησί! Μοίφτανε ή σκοτούρα του γραφείου, ό θόρυβος τής γραφομηχανής, ό θόρυβος τής γραφομηχανής, γιά νά μιν ύποσώ και τή συντροφιά του... Τς λίγες αυτές μέρες τής άδειας, ήθελα νά πάρο τόν άέρα

μου, και να χορτάσω την ελευθερία μου. "Αν ήταν νάπαρνα αυτή την άδεια, γιατί να ξαναπέσω στην παγίδα, καλύτερα να μὴν την εἶχα πάρε! Θὰ προτιμούσα νάμεινα κλεισμένος στο γραφείο, στη δουριά των μικρῶν ἀνεμιστήρων, σκαμμένος μέσ' στους ἀριθμούς και τὰ καπνιστικά μου, νὰ κατεβαίνο ταχυτικά στο Φάληρο, νὰ παίρνω την ανάσα μου, κοντά στην ἀμμουδιά —παρά νὰ ζήσω τὴ μεγάλη φασαρία και τὰ ἔξοδα τοῦ παραθερισμοῦ, μόνο και μόνο γιὰ νὰ πέσω, σάν τὸ πουτόρο, στὸν ξεθεσιμὸ τοῦ Παναγιῆ! "Α! ὄχι, ὄχι! πὸ καλὰ μέσ' στο γραφείο...

Εἶχα τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ βρεθῶ μαζί του, οὔτε στο τραῖνο, οὔτε στο βατόρι! "Εγὼ θὰ τραβοῦσα γιὰ τὴν Πάρο —κι' ἂν ἐκεῖνος μοῦλεγε πὸς θὰ πήγαινε σὴν Πάρο, θὰ τραβοῦσα κι' ἐγὼ δὲν ξαίρω πὸς —θὰ πήγαινα σὴν Σύρα ἢ σὴν Νάξο... Δόξα νάχε ὁ μεγαλοδύναμος, τὰ νησιά δὲν ἀλολεύουν στο Αἰγαίο...

Εἶχα φροντίσει νὰ τὸν ἀποφύγο, ὡς τὴ στιγμή πού, φορτωμένος τὴ βαλίτζα μου, πήγα νὰ πάρω τὸν ἤλεκτρο. "Ἡμαστε δύο, μονάχα, ἀδελοῦχοι —κατένας ἄλλος δὲν τὸν ἔκανε παρὰ— κι' ἔφαχνε, σὰ λαγονικό, γιὰ νὰ μὴ βρεῖ. Εἶχε πάρει σβάρνα ὅλα τὰ καφε-νία, ὅλα τὰ μέρη τὰ γνωστά, πὸς νάμυζε πὸς σάγαζα, κι' ὅλα τὰ κέντρα, γιὰ νὰ μὴ πετύχει. Δὲν εἶχε μάθει τὸ καινούριο μου τὸ σάπι—ἤξευρε, μόνο, τὸ παλιὸ πὸς κοιτούσα—ἀλλῶς δὲ θὰ μπορούσα νὰ ξεφύγο...

Πήρα, λοιπόν, τὸ τραῖνο, μιὰ Κυριακὴ ἀπόγε-μα, και κατέβηκα, γραμμὴ, στὸν Πειραιᾶ. "Ἐβγα-λα τὸ εἰσιτήριο μου —κι' εἰπειδὴ εἶχα καιρὸ ἀκόμα, ἔκανα μιὰ βόλτα στο λιμάνι. Κάθετα μὲ τὸ συνο-πισμὸ, μὲ τὶς σφυριξίες τῶν βασιρῶν, μὲ τὶς φω-νές, μὲ τὸν κόσμον πὸς περνοῦσε. "Ἐνωθε, ὡς τὸ πὸ βαθὺ μου εἶνα, τὸν πυρετὸ και τὴ χαρὰ τοῦ ταξιδιοῦ! "Ἀδμηνοῦσα, και κοιτούσα τὸ ρολοῖ, πὸ τε θάρτανε ἡ ὥρα τῆς φευγάλας...

Καθὼς περιδιάβαζα στο πλῆθος, ἔνωσα κάποιον χέρι στο μεράτιο μου ἀπάνω: ἦταν ὁ μοιραῖος Παναγιῆς, πὸς ζοηρός και φλόχος ἀτ' ὅλες τὶς φορές! Μ' ἀγκάλιασε, μὲ φίλησε, μὲ γιόμισε φι-λιά! Τὸ πρόσωπό του ἔλαμπε, γελοῖσε, τραγο-δοῦσε! "Ἦταν γιομάτος κέρι πὸς μὲ βόηξε... Κα-τάλαβα πὸς θὰ λιποθυμούσα! Τὰ γονατὰ μου κό-πραν μὲ μιάς, δὲν εἶχα τὸ καιράγιο νὰ μιλήσω... Μ' ἀρπαξε και μ' ἔφερε στο πλῆθος, σὰ μιὰ λεία πὸς τὴν κωνηγοῦσε χρόνια! Μὲ περμένον ἐνθουσια-σμιὸ, σκαρτὸς, ἀξελότητος, μασσώντας τὶς κουνέ-τες, ἄφηρα νὰ μὴ πάει ὅπου θέλει...

Καθήσασα σ' ἓνα καφεενόδο. Μοῦ εἶχε σῆσει ἡ χαρὰ τοῦ ταξιδιοῦ, μὲ δυσκολία ἀρθρωνα τὶς λέ-ξεις. Δὲν εἶχα κἀν τὴ δύναμιν, σάν ἄλλοτε, νὰ δο-κιμάσω νὰ τοῦ ξεγλιστήσω... "Ἐφραγε, κι' αὐτὸς, τὸ ἴδιο βραδί, ἀλλὰ μὲ τὸ ἐπόμεινο βατόρι. Εἶχε μιὰ ὥρα σὴν διάθεσή του. Κι' ἄρχισε νὰ μοῦ λέει, νὰ μοῦ λέει —νὰ μοῦ παίρνει τὸ μυαλό μὲ τὴ σιζήτη-ση. Κι' ἐγὼ τὸν κοιτούσα σιασσιμένα, κι' ἀπαντοῦ-σα, βλακωδῶς, μὲ μονοσύλλαβα...

Δὲ συνῆλθα κατὰ τὴ στιγμή πὸς εἶδα τὸ βα-τόρι μου νὰ φεύγει! Τινάχτηκα μ' ἀτόγνωσιν, βλα-στήματα! Τὸ βατόρι εἶχε ξεκινηθῆ...

"Ἐμεινα σάν ἀποβλακωμένος! Κι' ἐκεῖνος γελοῖ-σε, πὸς γελοῖσε... "Ἀτ' τὸ κακό μου, ὅλο μου τὸ αἷμα ἦταν ἀνεβαμένο στο κεφάλι! "Ἐφραγε τώρα, νὰ ξανακατεμένο, νὰ χάσω κι' ἄλλες μέρες, περιμένοντας —γιὰ νὰ πετύχω τὸ ἐρχόμενο βατόρι! Κόντενα νὰ σιάσω ἀτ' τὴ φούρα μου... Πὸς τὸν μοῦσα, τὴ στιγμή ἐκεῖνη! Κι' ὅμως ἡ συνέχια θὰ δείξει πὸς εἶχα ἄδικο, και κείνη τὴ φορὰ...

Προσταθόντας νὰ μὴ παρηγορήσει, πάντα μὲ τὴν ἴδια φλυαρία, κόντενε νὰ χάσει, κι' ὁ ἴδιος, τὸ βατόρι του! Τελοσπάντων, τὸν ἀ-ποχαρῆτσα, κι' ἀνέβηκα, και πάλι, σὴν "Ἀθήνα. "Ἡμουν ἀκόμα καταφροντισμένος —ἀλλὰ κρατούσα τὴν παρηγοριά, πὸς, ἐπιτέ-λους, εἶχα λυτρωθεῖ, και πὸς τὴν ἐρχόμενη φορὰ, χωρὶς νὰ τρέσω πὰ τὴν παρουσία του, θάρρευγα ὀρισμένως γιὰ τὴν Πάρο...

Τὴν ἄλλη μέρα, στο κρεβάτι μου ἀκόμα, μόλις πήρα τὴν ἐφη-μερίδα, διάβαζα, μὲ κεφαλαῖα γράμματα, σὴν στήλῃ τῆς αετιώτης τροϊνῆς:

ΤΡΑΓΙΚΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΙΣ ΑΤΜΟΠΛΟΙΩΝ

"Ἐτακοινοῦσαν λεπτομέρειες. Τὸ βατόρι πὸς θὰ πήγαινα σὴν Πάρο, εἶχε τρακαρεῖ μ' ἓνα φορηγὸ! Τὸ δράμα ἔγινε σπὶς Φλέ-βες, ἀκριβῶς, τὸ ἴδιο βραδί τῆς φευγάλας ἀπὸ δῶ! "Ἀτ' τοὺς σα-ράντα—τόσους ἐπιβάτες —μαζὶ κι' ὁ καπετάνιος και τὸ πλήρωμα— εἶχαν σωθεῖ μονάχα δεκατρεῖς, ἴσα—ἴσα ὀσοι ἤξευραν κολήματα...

Διάβασα μ' ἀγωνία τὰ καθέκαστα: τὸ βάρος τῆς εἰθνήνης αὐτῆς τῆς τραγωδίας, ἔφραγε στο ἔξοφο φορηγὸ. "Ο καπετάνιος, ἂν και ἤξευρε κολήματα —καὶ μάλι-στα περιφραμὸ κολήματα, ἀ-φοῦ εἶχε παρμένα και βρα-θεῖα! — εἶχε χαθεῖ, κι' ἐ-κείνος, μὲ τοὺς ἄλλους, γιὰ νὰ λητώσῃ κάποιον ἀνημέρια

του! "Ἡ καταβύθησιν τοῦ ἐπαβατικοῦ ἔγινε σὲ δώδεκα λεπτά, πρὸ τοῦ προφάσινος νὰ παρασχεθοῦν βοήθειες. Γιὰ περιγραφοῦς λεπτομερε-στερες, ὅπως σατήθος, ἡ ἐφημερίδα παρέμειπε σπὶς βραδυνὴ τῆς ἔξοδης...

"Ἐνα ῥίγος πέρασε σὴν πλάτη μου! "Ἐκανα τὸ σταυρό μου, και μὲ τὰ δύο μου χέρια... Χάρις στο κέρι τοῦ καλοῦ μου Παναγιῆ —τοῦ χροσοῦ κι' εὐλογημένου φίλου— εἶχα γλυτώσει, δίχως ἄλλο, τὴ ζωὴ μου... "Ἀν δὲ βρισκόταν ὁ χροσὸς ἐκεῖνος ἀνθρωπος, μὲ τὴ γοητεία τῆς κουνέτας του, και μὲ τὴν ἀνεξάντλητη σοφία του—πὸς τὴν ἄξια και τὴ σημασία τῆς, ἐγὼ, ὁ τυφλωμένος μέχοι τώρα, δὲν ἦμιον ἰκανὸς νὰ καταλάβω— ἂν δὲ βρισκόταν, λέο, ξαφνικά, ὁ χροσὸς ἐκεῖνος ἀνθρωπος, μπροστά μου, νὰ μὲ κάνει νὰ χάσω τὸ βατόρι —θάμιον, κι' ἐγὼ, μέσ' σὴν ἐφημερίδα, στὸν κατάλογο τῶν ἐατῶν θημάτων, ἐκείνων πὸς δὲν ἤξευραν κολήματα... Τὸ φτωχὸ μου κι' ἄδοξο κορμὶ —φτωχὸ κορμὶ ἐνὸς ἀθλίου ὑπαλλήλου, σκαμ-μένον, ὅλη μέρα, στὰ χαρτιά του— θὰ χρῆσάμην, κι' αὐτὸ, χωρὶς αμφοβία, γιὰ νὰ χορτάσω τὰ θαλάσσινα τοῦ Σαρωνικοῦ ἡ τοῦ Αἰγαίου...

Κι' ἀπὸ τότε ἄλλαξα ὀριστικά ἰδέες, γιὰ τὸ πάθος τοῦ καλοῦ μου Παναγιῆ! "Ἐκανα ὄμοι νὰ μὴν τὸν ἀποφεύγο! Κἀποῖμα, τό-ρα, μπροστά του, σάν ἀρνάα, και τὸν ἀκούω μὲ τυφλὴν ἰσομονή: ἔτσι τοῦ δείχνω τὴν εὐγνωμο-σύνη μου, γιὰ τὸ καλὸ πὸς μοῦκανε σ' ἐκεῖνη τὴν περίστασιν... Κι' ἂς καταχράται, κάποτε, αὐτῆς τῆς καλωσύνης —κι' ἂς μὴ κάνει, κάποτε, μὲ τὴν πο-λυλογία του, ν' ἀδμηνοῦ, νὰ πονοκεφαλιάζω, και νὰ μὴν ξαίρω τί μοῦ γίνεται τριγύρω...

ΝΑΠΟΛΕΩΝ ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

—ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΓΑΠΗΝ

Τὸν παιδιὸν οἱ ἔρωτες μοιάζουν μὲ νερὸ πὸς βροσκοῖται σὲ κόσκινο.

Ἰσπανικὴ

Τὸ ἐμπόδιο κάνει τὸν ἔρωτα πὸς γλιόκο.

Γερμανικὴ

"Ο ἀνθρωπος ἔχει τὴν ελευθερία νὰ διαλέξῃ τὴν ὥρα πὸς θ' ἀρχίσῃ τὸν ἔρωτά του, μὰ ὄχι και τὴν ὥρα πὸς θὰ τελειώσῃ.

Ἀγγλικὴ

"Ἀν θῆς νὰ εἶσαι πάντα ἐρωτευμένος, μὴ παν-τρυνέσαι ποτέ.

Γαλλικὴ

Στὸν ἔρωτα και στὸν πόλεμον ὅλα εἶνε ὄμοια.

Οὐγγρικὴ

"Ὅπως τὸ καλύτερο χρῆσι γίνεται τὸ πὸς δυνατὸ ξόδι, ἔτσι κι' ὁ πὸς βαθύς ἔρωτας μεταβάλλεται στο πὸς θανάσιμον μῖσος.

Ἀγγλικὴ

—ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΡΟΝΙΜΑΔΑ

"Ο φρόνιμος ἀνθρωπος δὲν βάζει τὴν κατσίκα του νὰ τοῦ φυλάξῃ τ' ἀμτέλι.

Οὐγγρικὴ

"Ἐνας κόκος φρονιμάδας, ἀξίζει πὸς πολὺ ἀπὸ ἓνα βαρέλι δύναμι.

Ἀγγλικὴ

Τὸν φρονιμον τὰ παιδιὰ, δὲν πετάνε τὰ παλιὰ τους ροῖχα, πρὸ τοῦ πάρουν τὰ καινούργια.

Ὁλλανδικὴ

Νὰ εἶσαι φρόνιμος μὲ θάρρος και θαρραλὸς χωρὶς τρέλλος.

Πλίνιος

"Ο φρόνιμος ἀνθρωπος ταξιδεύει μ' ἐλαφρο τὸ γεμῶνα και μ' ἀμῆξι τὸ καλοκαιρί.

Ρουμανικὴ

Οἱ φρόνιμοι ἀνθρωποι ἔχουν πάντα τὴν τύχη μὲ τὸ μέρος τους.

Γερμανικὴ

"Ἡ φρονιμάδα εἶνε ξαδέλφη τῆς ἐπιτυχίας.

Ἀγγλικὴ

—ΓΙΑ ΤΟ ΠΟΡΤΟΦΟΛΙ

Καλὸ πορτοφόλι ἀδειανό, κατὰ ἀδειανὸ κεφάλι.

Γερμανικὴ

Τὸ ἀδειανὸ πορτοφόλι εἶνε καλὸ βαρὺ, μὰ ἡ ἀρρώστεια εἶνε ἀ-κόμα πὸς βαρεῖα.

Ρουμανικὴ

Τὸ γεμῶτο πορτοφόλι ἔ-χει πολλοὺς φίλους.

Γερμανικὴ

"Ἡ γεμῶτη τσέπη ἀξίζει πὸς πολὺ ἀπὸ δέκα φίλους.

Γερμανικὴ

